

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie ze skargi S. sp. z o.o. sp. j. w K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie sygn. I AGa 164/24

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 6 maja 2026 r.

1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie toczącym się pod sygnaturą akt I AGa 164/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznaje skarżącej S. sp. z o.o. sp. j. w K. sumę pieniężną w wysokości 4000 (cztery tysiące) złotych za okres od 18 czerwca 2020 r. do dnia 6 maja 2026 r.;
3. zarządza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżonej S. sp. z o.o. sp. j. w K. kwotę 200 (dwieście) zł uiszczonych tytułem opłaty sądowej od skargi;
4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej S. sp. z o.o. sp. j. w K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia

doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 29 stycznia 2026 r. S. sp. z o.o. sp. j. w K. (dalej: „skarżąca”) wniosła skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie toczącym się pod sygnaturą akt I AGa 164/24.

Skarżąca wniosła o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie I Wydział Cywilny pod sygn. akt I AGa 164/24, nastąpiło naruszenie prawa strony powodowej, a to S. sp. z o.o. sp. j., do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. przyznanie od Skarbu Państwa — Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej sumy pieniężnej w wysokości 4 000.00 zł;
3. przyznanie skarżącej kosztów przedmiotowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, iż wyrokiem wydanym w dniu 1 marca 2024 r. w sprawie o sygn. IX GC 952/20 Sąd Okręgowy w Krakowie IX Wydział Gospodarczy w pkt I umorzył postępowanie w zakresie żądania kwoty 16.911,50 zł z odsetkami, w pkt II zasądził od strony pozwanej S. S.A. w S. na rzecz strony powodowej S. sp. z o.o. sp. j. w K. kwotę 69 456,78 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 21 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, w pkt III oddalił powództwo w pozostałej części, zaś w pkt IV zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 8 723,83 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. W dniu 25 kwietnia 2024 r. strona pozwana wniosła apelację od powyższego orzeczenia, zaskarżając je w części, tj. w zakresie pkt II i IV wyroku. Sprawa ta wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 13 maja 2024 r. i została zarejestrowana pod sygn. I AGa 164/24.

Pismem datowanym na dzień 8 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie doręczył pełnomocnikowi powódki odpis apelacji strony pozwanej. W dniu 23 lipca 2024 r. pełnomocnik powodowej spółki ekspediował na adres Sądu Apelacyjnego w Krakowie odpowiedź powódki na apelację pozwanej. Pismo to wpłynęło na dziennik podawczy Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 29 lipca 2024 r. W braku jakiegokolwiek informacji w sprawie przez ponad rok i dwa miesiące, pismem datowanym na dzień 23 października 2025 r., złożonym na dzienniku podawczym Sądu Apelacyjnego w tym samym dniu, pełnomocnik powódki wniósł o nadanie sprawie dalszego sprawnego biegu poprzez wyznaczenie terminu rozprawy celem rozpoznania datowanej na dzień 24 kwietnia 2024 r. apelacji pozwanej spółki. W odpowiedzi, pismem datowanym na dzień 27 października 2025 r., Sąd Apelacyjny poinformował, że sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu posiedzenia niejawnego zgodnie z kolejnością wpływu do tut. Wydziału.

W odpowiedzi Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy.

Ten utrwalony standard orzecniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do

czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21)

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu

lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania apelacyjnego pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt wynika, że pozew został zarejestrowany zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2020 r., wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie w sprawie o sygn. IX GC 952/20 zapadł w dniu 1 marca 2024 r. W dniu 25 kwietnia 2024 r. strona pozwana wniosła apelację od powyższego orzeczenia. Sprawa ta wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 13 maja 2024 r. i została zarejestrowana pod sygn. I AGa 164/24. Pismem datowanym na dzień 8 lipca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie doręczył pełnomocnikowi powódki odpis apelacji strony pozwanej. W dniu 23 lipca 2024 r. pełnomocnik powodowej spółki ekspediował na adres Sądu Apelacyjnego w Krakowie odpowiedź powódki na apelację pozwanej. Pismo to wpłynęło na dziennik podawczy Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 29 lipca 2024 r. Pismem datowanym na dzień 23 października 2025 r., złożonym na dzienniku podawczym Sądu Apelacyjnego w tym samym dniu, pełnomocnik powódki wniósł o nadanie sprawie dalszego sprawnego biegu poprzez wyznaczenie terminu rozprawy celem rozpoznania datowanej na dzień 24 kwietnia 2024 r. apelacji pozwanej spółki. W odpowiedzi, pismem datowanym na dzień 27 października 2025 r., Sąd Apelacyjny poinformował, że sprawa oczekuje na wyznaczenie terminu posiedzenia niejawnego zgodnie z kolejnością wpływu.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie wystąpiła przewlekłość postępowania.

Od wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego w Krakowie w dniu 25 kwietnia 2024 r. do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania 29 stycznia 2026 r. upłynęło 21 miesięcy. Należy podkreślić, że łączny czas trwania postępowania w obu instancjach wynosi ponad 5 lat, albowiem postępowanie zostało zainicjowane pozwem zarejestrowanym 18 czerwca 2020 r. (k. 1 akt IX GC 952/20), co nie pozostaje bez wpływu na ocenę przewlekłości przed sądem drugiej instancji. Co więcej w niniejszej sprawie w dalszym ciągu nie został wyznaczony termin rozprawy.

Odnosząc się do stanowiska Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie zaznaczyć należy, że jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, znaczny i stale rosnący wpływ spraw oraz niewystarczająca obsada sędziów i problemy kadrowe nie usprawiedliwiają przewlekłości postępowania i okoliczność ta nie zwalnia państwa z odpowiedzialności z tytułu przewlekłości postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20, z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r. I NSP 119/23).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie za sygn. akt I AGa 164/24 wystąpiła przewlekłość postępowania.

Sąd Najwyższy nie może pominąć faktu uporczywego utrudniania przez Prezesa tego sądu, korzystania ze środków prawnych służących ochronie prawa strony do rozpoznania jej sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, poprzez uporczywe kierowanie tych skarg z naruszeniem art. 26 § 1 pkt. 10 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r., poz. 622), co już wielokrotnie skutkowało zasądzaniem na rzecz skarżących, w oparciu o art. 12 ust. 4 zd. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, sum znacząco wyższych niż te, które wynikają z reguły unormowanej w zdaniu poprzedzającym (zob.

postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 kwietnia 2025 r., I NSP 21/25; z 12 czerwca 2025 r., I NSP 215/25; z 19 sierpnia 2025 r., I NSP 255/25; z 18 listopada 2025 r., I NSP 480/25; z 26 lutego 2026 r., I NSP 479/25, z 10 marca 2026 r., I NSP 70/26). .

Mimo niebudzącej wątpliwości dyspozycji art. 26 § 1 pkt 10 ustawy o Sądzie Najwyższym, Prezes Sądu Apelacyjnego z naruszeniem norm kompetencyjnych, arbitralnie zmienił adresata skargi, przekazując ją do Sądu Najwyższego Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Jest to działanie utrudniające złożenie skargi na przewlekłość postępowania, co wobec obiektywnego faktu niepodjęcia czynności w sprawie przez okres 21 miesięcy, jest szczególnie naganne.

Wspomniane uporczywe działania Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie, utrudniające uprawnionym składanie skargi na przewlekłość postępowania, powinny skłaniać właściwe organy do dokonania ich oceny w świetle art. 18c ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (tekst jedn. Dz.U. 2025 poz. 1484).

Orzekając o przyznaniu skarżącym od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumy pieniężnej Sąd Najwyższy przyznał na rzecz skarżącej kwotę w wysokości 4000 zł. Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość.

Powyższe oznacza, że niezależnie od tego, że stwierdzenie przewlekłości postępowania dotyczyło wyłącznie postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, to do obliczenia sumy pieniężnej należało wziąć pod uwagę cały okres trwania postępowania, który od zarejestrowania pozwu z 18 czerwca 2020 r. do dnia wniesienia skargi 29 stycznia 2026 r. wyniósł ponad 5 lat.

O zwrocie na rzecz skarżącej opłaty sądowej od skargi w kwocie 200,00 zł orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

O kosztach zastępstwa procesowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł), Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 11 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z 3941 § 3 k.p.c. i art. 8 ust. 2 u.s.p.p. w zw. z § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Paweł Czubik

Mirosław Sadowski

Aleksander Stępkowski

[r.g.]